

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

6. De apostasia & infidelitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

ciant gratia hæresis, aliàs sunt in Cœna Domini excommunicati. Notandum tamen est, quòd Episcopi non incurunt excommunicationem scientes, sicuti Inquisitores, & substituti ab ipsis, sed manent suspensi per tres annos, vt in eodem capite habetur.

De apostasia, & infidelitate.

CAPVT VI.

Alterum peccatum contra fidem est Apostasia, quæ sic describi posse videtur *Est error hominis baptizati, fidei catholice ex toto contrarius.* In qua quidem descriptione quatuor sunt partes.

Prima est, *error*, id est, existimatio veri pro falso, aut falsi pro vero: vbi enim non est talis error intellectu, sicut non est hæresis, vt supra diximus, ita nec apostasia.

Secunda est, *hominis baptizati.* Nullus enim non baptizatus quamuis erret, dicitur apostata, sic nec hæreticus.

Tertia est, *fidei contrarius*: non enim quicumque error est apostasia, sed ille, qui est contrarius fidei Christianæ, puta, cum quis existimat eam esse falsam, aut pro vera recipit sectam contrariam fidei.

Quarta pars est, *ex toto*: in hac enim parte differt apostasia ab hæresi. Hæresis est error contrarius fidei, non quidem toti fidei Christianæ, sed vni, aut aliquibus articulis fidei: ac apostasia est error toti fidei contrarius, vt, cum quis negat Christum & conuertitur ad sectam aliquam infidelium, vel manet ad seipsum vlla fide, & secta talis dicitur apostata. Vnde apparet esse grauius crimen & peccatum, quam sit hæresis. Ex his igitur apparet, quid sit apostasia, & apostata. Dicitur autem apostasia, quæ retrocessio, & apostata, quasi retrocedens, seu deserens. Vnde, merito, qui fidem, quam habebat, & per baptismum professus erat, abiicit, dicitur apostata. Soleat etiam Doctores, eum, qui obedientiam Ecclesiæ deserit, appellare apostatam, qui idem est cum schismatico; & qui clericatum similiter deserit, quem professus est: similiter qui deserit religionem. Sed tales apostasiæ non sunt contra fidem, ob id ad locum præsentem non spectant: dicemus inferius, in primo, vel in secundo mandato Decalogi.

Apostasia, sicut & hæresis, tripliciter committitur.

Vno

Vno modo, tantum in corde, & interius, cum quis deserit mente fidem Christianam, nullum tamen actum exteriorem emittit contra fidem, nec verbo, nec nutu, nec opere.

Secundo, tantum exteriùs, cum quis mente retineat Christianam fidem, metu, vel alia passione aliqua facit aliquid contra Christianam religionem, vt circumcidi, adorare idola, approbare verbo, vel scripto, vel nutu sectam infidelium, vel aliquid simile.

Tertio modo, interius & exteriùs, cum non solum actu exteriori sectam profiteretur contra fidem, sed nec interius eam retinuit, abiicitq; fidem. Hæc tria peccata sunt grauissima mortalia, tamen cum differentia. Primum enim, tantum interius, nulli substat censura, nec excommunicationi, & potest absolui à proprio Confessario. Tertium non cuiuscumq; subiacet excommunicationi, sed Cœnæ Domini. Est enim apostata sub hæretico inclusus, quantum ad pœnas omnes iuris, vt tenet communis opinio. Innoc. cap. i. de apostasia, & Hostien. ibid. & Syl. ver. Apostasia, § 2. Vnde, nomine hæretici includitur apostata, quamuis non è contra; cuius absolutio est, sicut de hæretico, vt superius diximus. At secundum, tantum exteriùs, nulli substat excommunicationi in foro interiori, licet substat in foro exteriori, quia reputatur pro apostata etiam inferiori. Nec in hoc est audiendus Caietanus, vt supra etiam diximus de hæretico.

Reducitur etiam ad apostasiam dubium voluntarium contra fidem Christianam, sicut dubium de vno, vel pluribus articulis fidei reducitur ad hæresim. Iuxta enim ea, quæ diximus de hæresi, oportet procedere in his, quæ diximus de apostasia modo proportionali.

Post apostasiam tertium peccatum contra fidem est infidelitas, quæ sic describi potest: *Est error hominis non baptizati fidei catholice, siue ex toto, siue ex parte contrarius.* Infidelitas enim concludit hæresim, & apostasiam; in hoc differens ab eis, quod infidelitas est error hominis, qui nunquam baptismum suscepit: talis enim, siue erret in tota nostra fide, quia abiicit Christum, vel tener aliquid contra Christum, siue erret in parte, quia aliquos recipit articulos, aliquos non, dicitur infidelis, & ipsius error dicitur infidelitas. Notandum tamen, quod omnis talis error non est peccatum, nisi in duobus casibus.

Vnus est, cum talis infidelis sufficientem habet notitiam

fidei

fidei Christiana: qui enim eam haberet, & adhuc in suo per-
steret errore, mortaliter peccaret. Vnde isti nostri Iudaei & in-
fideles, qui prope nos sunt, qui de nostra religione notitiam
habent magnam, non excusantur à peccato in suo errore. Quod
verò nullam penitus notitiam habent, etsi aliquid teneant con-
tra fidem, ut Deum non esse tres personas, Deum non esse in-
carnatum, non peccant.

Alter casus est, cū ratione naturali tenere possunt id, quod
nostrae fidei est. Vnde dicti homines infideles, qui plures tenent
Deos, peccant: nam licet nihil audierint de fide nostra, tamen
ratio naturalis id probat; licet non sit tam graue peccatum, si-
cut eius, qui per fidem haberet, vnum Deum esse, & plures co-
leret. Rursus, qui solem, lunam, & creaturas putant Deos, non
excusantur, quia quisq; naturali iudicio comperire potest non
esse. Vnde idololatrae non habent à peccato excusationem, si-
cut non excusantur etiam à transgressione praeceptorum De-
calogi, quamuis nesciāt esse à Deo, quia etiam naturalia sunt.
Sufficit hoc de infidelitate, quia tale peccatum ad confessionem
non spectat.

De Spe, & peccatis contra Spem.

CAPVT VII.

Post Fidem, & peccata ipsi opposita, sequitur ut de Spe, &
peccatis ipsi oppositis agam.

Primum autem, quid sit Spes, examinandum est. Spes
igitur, ut ad praesens pertinet, est inclinatio ad futuram beatitudi-
nem Dei auxilia consequendam. In declarationem aduerte, in Spe
communiter loquendo, duo considerari.

Vnum est actus ipse, quo quis dicitur sperare, & hic non est
alius, quam voluntatis, vel appetitus quaedam inclinatio, seu
propensio in aliud. Est enim superare operatio voluntatis, vel
appetitus. Alterum est obiectum ipsum, id est, id quod spera-
mus, hoc autem est bonum: speramus enim bona, non tamen
quaecumq; sed cum triplici conditione.

Prima est, ut bonum, quod speramus, non sit praesens, sed
futurum: quae enim habemus, non speramus.

Rursus secunda, ut sit arduum ad consequendum. Bona e-
nim futura, sed absque arduitate & difficultate non speramus
sed desideramus. Sunt enim tres actus voluntatis, seu appeti-
tus,